

Написано от Христо Христов
Сряда, 03 Юли 2019 18:18

"Няма скандал, г-н министър, с тези учебници. Щеше да има скандал, ако вие не ги бяхме спрели тези учебници".

Това заяви в сряда (3 юли 2019 г.) зам.-председателят на Парламентарната комисията по образование и наука Ерол Мехмед и депутат от ДПС по време на заседание на комисията, която бе свикана, за да изслушва министъра на образованието и науката Красимир Вълчев за опита в някои от новите учебници по история за 10 клас да бъдат спестени определени исторически факти и събития, други – изопачени, а трети манипулирани.

Сайтът desebg.com [първи даде гласност на този проблем на 19 юни тази година](#) , след като ден по-рано

[фондация „Истина и памет” внесе в МОН становище](#)

срещу опита за подмяната на истината за тоталитарния комунистически режим в част от учебниците. Това , предизвика широк обществен отзвук, а миналата седмица министърът спря учебниците и поиска от издателствата да се извършат необходимите поправки.

„Скандал ще има, ако не се коригират определени текстове от тези учебници. Заявявам го с отговорност, не с намерение да посочваме с детайли какво задължително трябва да влезе в периода 1944-1989 г., но ние имаме и сериозни забележки за историята, така описана, след 1989 г. в учебниците”, допълни Ерол Мехмед, който е историк по образование.

С това заявление, говорейки от името на ДПС, той даде явна подкрепа на министъра на образование за решението му да спре учебниците, което мнозина не очакваха, най-вече някои от авторите на проблемните текстове.

Това е и първата позицията на представител на ДПС по скандала с учебниците за 10 клас и тя на практика е първата категорична и негативна оценка на парламентарно представена партия. Останалите не са правили това с изключения на някои изявления на представители на МВРО, но те бяха твърде уклончиви и не по същество на проблема.

„Историците могат да си позволяват пристрастия, но историците могат да бъдат и много опасни. До каква степен ние подготвяме следващите поколения, имаме ли тази съвест да изопачаваме истината? Ако не сме дорасли да говорим на децата самата истина какво е образоването като цяло? И каква е нашата отговорност не като политици, а като хора”, засипа с въпроси залата депутатът от ДПС.

Ако е манипулирана истината, това не е ли престъпление?

„Описан ли е добре този период от 1944-1989 г.? Ако е манипулирана истината, това не е ли престъпление? Ние бяхме изправени срещу една тоталитарна власт”, продължи Ерол Мехмед.

Написано от Христо Христов
Сряда, 03 Юли 2019 18:18

„Защо за „Белене“ е записано, че е закрит през 50-те години, а там е имало там над 500 души по време на „възродителния процес“?
Той не е само от 1984-1985 г. насам, защо в учебниците по история е изпусната периодиката на „възродителния процес“, никъде не е написано за събитията 1964-1965 г. – смяната на имената на помаците и събитията от 1972-1973 г. в Барутин, Корница“, заяви той.

По думите му това неодобрение и възмущение „няма да остане с това мое изказване, защото ние темата ще я проследим“. Той подчерта, че ДПС няма отстоява определена политическа позицията, а „ще искаме истината да се напише такава, каквато е“.

Ако един историк има достатъчно съвест и отговорност

„Ако един историк има достатъчно съвест и отговорност и е достатъчно компетентен и наистина има историческо съзнание ще намери в резюме най-точните думи, с които да изрази своето отношение към този период. Тези историци, които в момента участват в проектите на учебници на издателствата направили ли са го? Защото нашето мнение е категорично – не“, заключи народният представител и зам.-председател на Парламентарната комисия по образование и наука.

Той подчерта, че говори като народен представител от ДПС, като историк, но и като човек, който е изживял едно от най-големите престъпления против човечеството. „Днес мога да говоря и от името на 1 млн. души български граждани, които изживяха „възродителния процес“, каза още той.

Най-опасната лъжа е изопачената истина

„Изненадани сме от посоката, в която се движи тази дискусия, защото трябваше да е много нормално 30 години след края на тоталитарния режим българското общество да е на едно друго ниво и да разглежда историческите събития, пречупвайки ги през ценностите“, заяви депутатът

Написано от Христо Христов
Сряда, 03 Юли 2019 18:18

„Аз се запознах с научния материал в тези учебници и се сещам за един постулат: „Най-опасната лъжа всъщност е изопачената истина“. Когато ние се оплакваме как чужди историци манипулират историята би следвало да се запитаме, а нашите историци не са ли вършили същата работа? И не продължават ли по същия начин в ново време”, запита той.

„Ние считаме, че българската историография е длъжница на цялото общество не само за българските турци или българските мюсюлмани. При всички положения това, което е заложено като научен материал е изопачената истина. Тя е достатъчно манипулирана, за да получи нашата реакция”, бе категоричен Ерол Мехмед.

Според него трябва да се промени процедурата на оценяване на учебниците и в нея участват по-широк кръг специалисти, а „не да остане така, както е сега и да се изпълнява фиктивно”.

Преди депутатът от ДПС да направи тази силна критика думата взе народният представител от БСП Ирена Анастасова, която атакува министър Вълчев с въпроси за това, че със спирането на учебниците той е нарушил одобрената от самия него процедура по оценяване. През януари 2018 г., когато БСП поиска оставката на министъра заради приетата нова учебна програма, по която трябва от тази есен за първи път комунистическия период 1944-1989 г. да се изучава в самостоятелен раздел, Анастасова бе депутатът, който прочете декларацията на социалистите в парламента срещу Вълчев.

Депутат от БСП: комунизъм не е съществувал

Сега Ирена Анастасова смело заяви, че комунизъм не е съществувал, но за сметка на това обвини министъра в политически натиск върху авторски колективи и издателства. „За мен това е недопустимо”, посочи тя и попита министъра на какво основание си е позволил да изпрати искания до издателствата с предложения за корекции.

„Позицията някой ви я е написал. По медии шестват двама или трима човека – масирана

Написано от Христо Христов
Сряда, 03 Юли 2019 18:18

атака – единият е историк с научни интереси от времето на Първата световна война, другият е журналист, третият е преподавател във ВУЗ”, разгорещи се депутатката, очевидно визирайки проф. Евелина Келбечева, журналистът Христо Христов и Георги Михайлов и тримата от фондация „Истина и памет”.

Подмяна на учебната програма

Министър Красимир Вълчев, който през цялото време демонстрира самообладание и спокойствие отговори подробно и изчерпателно, назовавайки истинските причини за скандала:

„Проблемът не процедурен, а морален. Ние имаме подмяна на учебната програма с различни техники, а оттам и отношението, която тя трябва да създаде и гарантира. Тези отношения и нагласи са проекция на целите на образователната система. Ние живеем в ред и общности. За нас това е редът на националната държава, на правова държава. Те имат базови институции и тези базови институции са човешките права и свободи, институцията на демокрацията, приели сме пакет от ценности. И съответно трябва да възпитаваме децата в отношение към тези ценности. Респективно трябва да отречем това, което е в противоречие с тези ценности.

Вие отричате моята държавническа и политическа отговорност аз да се намеря, ако това не е гарантирано.

Казвате, че академичната свобода на авторите трябва да бъде абсолютна. Не е абсолютна. Първо, защото става въпрос за учебник и защото, аз като министър нося отговорност за съдържанието на тези учебници и трябва да гарантирам точно това отношение, за което говорих, в учебниците и учебните програми.

Ако стъпваме на закона и правилата винаги можем да намерим процедурни възможности. Мога да се хвана и за действащия Закон за обявяване на комунистическия режим за престъпен, но проблемът, пак ви казвам, е морален.

Написано от Христо Христов
Сряда, 03 Юли 2019 18:18

Защо академични лица били членове на ръководен орган на партия да имат право, а аз като министър да нямам право?

Факт е, че ние имаме учебници, които изглеждат тотално различно. Факт е в единия от тези учебници, прави силно впечатление, че са подменени основни базови ценности в учебника. Защо аз да нямам право и всички ние да нямаме право на отношение, а академични лица, които са били членове на ръководен орган на политическа партия да имат това право на отношение? Хора, които не се идентифицират с европейския цивилизационен избор, а с друг избор да имат това абсолютно право, а аз като министър да нямам такова право?

Защо питате мен, а не питате автори на учебници? Защо на мен задавате въпроси, а не задавате въпроси на главните редактори на издателства? Те също носят отговорност и в рамките на неприключилата процедура ние имам право да проведем разговор как я носим тази отговорност.

И аз не разбрах имате ли възражения върху съдържателната част на тези предложения, които ние сме дали? Имате ли възражение по отношение на това, че трябва предметът история и цивилизации да формира отношение към на базовите институции на избора, който сме направили като страна? Ако съдя по миналогодишните ви становища по учебната програма, приемам, че имате негативно становище.

Не може да бъде елиминирана нашата отговорност за възпитанието на децата

Аз не съм съгласен, че трябва да бъде абсолютно елиминираната нашата отговорност за възпитаването на децата, включително и чрез предмета история и цивилизации. Ако кажем, че нямаме право да формираме отношение, то утре ще възникне въпросът трябва ли да ги възпитаваме в национална самосъзнание и идентичност, трябва ли да ги възпитаваме срещу насилието, холокоста и т.н."

Депутатът от БСП Анастасова не посмя да говори за съдържанието на учебниците и го репликира, с думите че „тези приказки може да ги говорите по медиите”, но в комисията имало хора със сериозни позиции в образователната система.

Написано от Христо Христов
Сряда, 03 Юли 2019 18:18

„Вие еднолично решихте, че сте по-голям експерт от тези, които са писали учебниците, от тези които са включени в комисията по оценяване”, обвини го социалистката.

„Има краен акт на одобряване на учебниците и това е заповедта на министъра. Аз не съм фигурант, не утвърждаван номинално и без да нося отговорност, това, което са подготвили авторите на ученици, подбрани от издателствата и оценители, по-голямата част от които са излъчени от академичните среди. Това че има оценители не отменя моята отговорност”, опроверга я категорично министър Вълчев.

Той посочи, че самият факт, че има такива обществени полемики е показателен. „ [Доста сериозна група историци казаха, че има проблем с учебниците](#) . Вие се опитвате да убедите аудиторията, че това е мое еднолично политическо решение, че само двама души са видели този проблем. Не, проблемът са го видели голяма група хора”, допълни министърът.

По думите му не е трудно да се види разликата между учебната програма и учебника. „Да, формално този учебник е оценен от оценители, но както беше казал Радой Ралин „Погледнато формално всичко е нормално. И погледнато нормално всичко е формално”. Тази процедура, казах го вече в публичното пространство, не може да гарантира, че

Написано от Христо Христов
Сряда, 03 Юли 2019 18:18

може да бъде подменен духа на учебната програма и че не може да се формира различно отношение”, обясни още Вълчев.

„Не съм взел решение за спиране на учебниците еднолично. Консултирал съм се с доста широк кръг от хора, но самият аз съм едноличен орган на изпълнителната власт, не съм колективен орган. Комисията съм я одобрил на базата на направените предложения, преди всичко тези на БАН, но това не означава, че аз съм я подбирал. Не означава и че работата на комисията отменя оттам нататък нашата отговорност – на МОН и моята лична като министър”, заключи Красимир Вълчев.

В хода на дискусиата отношение взеха и представители на Обединени патриоти. Недоумение събуди пасивната позиция на представителите на ГЕРБ.

Партията на Борисов миналата година категорично подкрепи министър Вълчев за приемането на новата учебна програма. Сега обаче нито един депутат от ГЕРБ в комисията не взе отношение с изключение на председателят на Парламентарната комисия по образование и наука Милена Дамянова, която в заключение на дискусиата се ограничи с думите, че проблемът с учебниците не трябва да се политизира, но и не трябва в учебниците да има пропуснати факти и събития.

От 21 юни 2019 г. фондация „Истина и памет” инициира петиция за недопускане на подмяна на факти и събития от комунистическия период 1944-1989 г. и прехода към демокрация или за манипулативното, подвеждащо и тенденциозното им представяне в новите учебници по история и цивилизации за 10-ти клас, която [може да подкрепите – ТУК](#) .